

בעזרה שיי"ת

שמואל אמרי

פרפראות חידודים ואמרים נפלאים
מגדולי ומאורי הדורות וממעתיקי השמועה
מלוקטים מפי סופרים וספרים
על התורה ומועדים

ועליהם הארות והוספות
מהגה"ח ר' שמואל משה נ. זילברברג שליט"א

פרשת מצורע - שבת הגדול

שנה ז'

להערות והארות, ולדצטרפות למנויים:

6182525@gmail.com

פקס': 03-6181781

פרשת מצורע

"וידבר ה' אל משה לאמור, זאת תהיה תורת המצורע ביום שחרותו" (ויקרא י"ח א-ב). פעם באה אשה אחת בכבייה לפני הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זצ"ל, כי כנה נאסר בבית האסורים, והדבר היה כפרשת מצורע. פתח הרבי את פיו הקדוש ואמר: **"צדיק הוזה נקרא משה, עפ"י דברי הוזה"ק (תק"פ"ט סי' ע"ט), כי אתפשמותא דמשה בכל דרא ודרא, ודיבר ה' אל כל צדיק שבדור שאמר את עצתו על כל דבר. וזה פירוש הפסוק וידבר ה' אל משה - שהוא צדיק הוזה, לאמור - שאמר על כל דבר ודבר את עצתו. לכן מאיר אומר - זאת תהיה תורת המצורע, זאת - על צרה כואת תהיה העצה להפטר ממנה, תורת המצורע - שיעשה בן האשה הזאת מצורע, ויצא בשל בן לחופשי ממאסרו, אבל ביום - בו ביום שיצא לחופשי ממאסרו וישוב לביתו, יהיה סוהרתו - ימרה מצרעתו, וכך היה.**

"זאת תהיה תורת המצורע ביום שחרותו" (ויקרא י"ח ב). לכל המספר לשון הרע נוגעים באים עליו (שפי"ט סי' ע"ט). סיפר הגאון רבי יעקב נימון זצ"ל, שכאשר הלכות לשון הרע נכנס לבית הרב דלידא זצ"ל כדי לקבל את הסכמתו לספר, גער בו הרב באומרו: **"אברך צעיר שכמוך רוצה לחבר ספר על הלכות החמורות של איסור לשון הרע, הרי זה מנוחך; וסוהר לתת לו את הסכמתו. כשיצא החפץ חיים מבית הרב דלידא, פגש באחיו של הרב שהיה דיין דמוא, אמר לו הדיין: אל תתעצב, כי כך הוא דרכו של אחי הרב לגעור ולנוף. מיד נענה החפץ חיים ואמר: חס וחלילה אין זה נכון, הרב לא גער בי, ואדרבה הרב צדק בדבריו, אכן אין זה ראוי לאברך צעיר לחבר ספר כזה.**

חזר הדיין ונכנס לאחיו הרב, וסיפר לו אודות צדקותו של החפץ חיים וגדל זיירותו מלקבל לשון הרע על הרב, מיד קרא הרב את החפץ חיים אל הדרו, ונתנו לו בשמחה את הסכמתו לספר, ואף רמז זאת בהסכמתו כמותו: **"הרב המחבר יפה דרש ונאה מקיים..."**

"זאת תהיה תורת המצורע ביום שחרותו" (ויקרא י"ח ג). כתב הרה"ק בעל **בית אהרן מקארלין זצ"ל**: **"מצורע הוא מוציא-רע... ופירושו הוא בן, זאת תהיה תורת המצורע - היינו תורת האדם ולימודו המידי להוציא הרע מאתו, ולהתלמד מן הלימוד הארך להוציא הרע מאתו, וזהו ג"כ הניסיון - אם אחר לימודו לא נתרחק מתאוות רעות רח"ל ולא הוציא הרע מאתו - יידע שלא שלימודו לא נחשב כלום, כי לא למד מהלימוד כלום. אבל אם אחר**

"זאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא י"ח ב). איתא במדרש (ויקרא רבה ס"ח סי' ט). **"מעשה ברובל אחד שהיה מחזיר בעיירות הסמוכות לצפורי, והכריז מאן בעי למזבן סם חיים וכו' רבי ינאי שמעיה דמכריז מאן בעי סם חיים וכו' הוציא לו ספר תהלים הראה לו (פסל ל"ח י"ג) מי האיש החפץ חיים, מה כתב בתורה צעור לשונך מרע... סור מרע ועשה טוב וכו', א"ר ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא הוכל זה הוהדיע מי האיש החפץ חיים. האנן רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת שטענץ הביא בספרו **"רכת שמעון קושית המפרשים, דמה חידש כאן הכולל הזה שרבי ינאי התנגש ממנו כל כך, הלא לא חוסף כלום מהיליה, אלא רק הראה את הפסוק בספר תהלים שרבי ינאי קרא אותו כל ימיו? ולתרוץ זאת הביא מה ששמע מהגא"צ רבי שמעון מנעליכוב זצ"ל הי"ד המשוער דיישבת חכמי לובלין בהקדם סיפור ששמע מהרה"צ מולאטאפלא זצ"ל, שהרב הקודם בעירם היה איש צדיק ענותן ושפל ברכ. ופעם נודמו לו להיפגש עם הרה"ק בעל **"קדושת לוי זצ"ל, והרה"ק הכיר בו את מידת ענותנותו האמיתית והתרשם ממנו מאד, וישאלו מהיכן זכה לזה? ענה לו הרב שאינו יודע אם יש לו משתו שהיה אפשר לומר שזוכה לזה, אבל עובדה אחת אזורה לו, והיא כי בהיותו אברך צעיר לימים, פעם אחת נזדמן לו שהלך רגלי מעיר שכנה לעירו, וההליכה הייתה קשה מאד, ומלאה פחד מהערלים שבסביבה, והגיע באין אונים לעירו, ונכנס לבית הכנסת, ושמע שמגיד אחד משמוע******

העת שיהלפא הימים, אדרבה הריהו **"אורב ימים"** דרשה, ומגיד על עיפותו לא שמע כלום ולא קלט את דבריו, רק זאת שמע איך שהוכיח את המשנה באבות (פ"ח מ"ח) **"דבי לויסם איש יבנה אומר: מאוד מאוד הוי שפל רוח, שתקוות אונת רימיה; ומאז נשבר לבו בקרבנו. ואחרי כן נודע לו שהמגיד הזה היה הרה"ק בעל **"מאור עיניים ממשעותוביל ז"ע. ואמר לו הקדושת לוי: אם בן אין תימה****

דכבר. וסיים הג"ר שמעון זצ"ל, שאולי זה גם בן הענין שהתפעל רבי ינאי כל כך מדברי הרובל, אע"פ שלא חידש לו שום דבר. אבל דברים היוצאים מהלב הם עניין אחר לגמרי, והכולל הזה שהתמסר כל כך להקנות את הסמא דחיי - שמירת הלשון והדיבור לרבים, האירו דבריו את העיניים באור חדש, גם אם לא היה בדבריו תוספת על מה שידעו מקודם.

בענין המעשה הנ"ל שהובא בגמ', הביא הגאון הגדול רבי יוסף שאול נתנון זצ"ל מה שביאר הקצות החושן, שהסוחרים והתגרים כאשר מפליגים למרחקי ארץ ועוברים ארצות ימים ומקומות סכנה - הם מצפים בכליון עיניים מתי כבר יחלפו הימים ותסתתרו תקופת הזמן שבה הם צריכים לשהות במרחקים, ואז יוכלו לשוב לביתם בשלום. והנה לאחר זמן ששהו בביתם ומטפלים בצרכי מסחרם ומכנינים את נפיעתם החדשה - הם שוב מצפים מתי כבר יחלפו הימים, ויוכלו לשוב ולהפליג אל מסחרם במרחקים. נמצא שכל ימיהם הם מצפים ומייחלים שיהלפא הימים. לעומת זאת אדם השלם, אינו מצפה כל העת שיהלפא הימים, אדרבה הריהו **"אורב ימים"**

אורב את היום ואינו מצפה שיהלוק, וכל כך - החולה, 'ביום טהרתו' - כשנתרפא, יחובא אל למה?! כיון שהוא עסוק בלואות טוב, מנצל הוא הכהן - שיתלה רפואתו בלואות הצדיק שהתפלל את זמנו ועיתותיו לתורה ועבודה, וכך הוא שבע עליו, ולעומת זאת - יראה הכהן - הצדיק, וזהו מטובו של היום.

נרפא נגע הצרעת מן הצרעו' - זה שהחולה נתרפא על פי זה אפשר לבאר את כונת הרוכל שהכריז - הוא מן הצרעו' - בכותב עצמולא בכותב תפלת הצדיק.

וכשכא רבי יצאי וביקש לדעת, ענהו הרוכל: לאו את צריך ליה ולא דמותך, היינו אתה ושכמותך שידועים לנצל את ימיהם ואונכם מאותם המוני העם שכל הפצם שיהלפו הימים - הרי לא אליכם נתמונת, אלא דברי מכוונים דוקא אל אותם המוני העם שכל העת מצפים שיהלף הזמן...

"זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו ויחובא אל הכהן" (ויקרא י"ד, ב). הרד"ק רבי פייביש מיכוב זצ"ל הלא פעם, ושלא פתקא להדיק הי"ד מפעלאו זצ"ל שיתפלל בערו. כשנתרפא מיהר לבוא לבעלוא, והיה זה בשבת פרשת מצורע. בשעת הסעודה אמר הרבי: כאשר באים אל הצדיק שיתפלל עבור חולה החולה מתרפא, אין הצדיק רשאי להשיב שתפלתו היא שהועילה, ושעל ידה נתרפא החולה, אלא שהרפואה באה מחמת זמירותו של החולה. ולעומת זאת אין החולה רשאי להשיב שכותב עצמו עמדה לו, כי אם תפלת הצדיק היא שהועילה לו, שהש"ת ריחם עליו ושלא לו רפואה מנצל. הצדיק הוא בבחינת כוון שמקריב קרבנותיהם של ישראל, והוא גם מנעלה את תפילתם של ישראל שתתקבל לרצון לפני ה'.

וזה אולי מרומז בפסוק 'זאת תהיה תורת המצורע':

המודבר עוברים לחובת המדבר.

מסיים הפסוק ואומר 'וחובא אל הכהן, אולי

הכוונה למון החפץ חיים זצ"ל שגם היה כהן וגם היה בקי בכל הלכות לשון הרע, כפי שהגאון הגאון פונדסקי זצ"ל אמר בעת הספדו על הסיפסיפלי: כשנפטר מוכן החפץ חיים בחודש הרחמים והסליחות, אמרו באותו זמן, כי בימי הדין והמשפט בשנה זו, צריך להיות יותר כפוד מאיסור לשון הרע מאשר בשנים שעברו, שהרי ידוע שזה עתה עלה למעלה רבינו החפץ חיים, והוא זה שיושב למעלה ודן את בני דורו, והשעם משום שדוקא צדיק מאותו הדור - הוא הדיין של דורו, משום שהוא עבר את נסיונות הדור ועמד בהם ולא נכשל, ואף עלה והשתלב בדרגתו, על כן הוא המהיב את בני דורו.

[ובאותו ענין, שמעתי מאדוני זקני, מו"ר הגאון החסיד רבי אברהם בנימין זילברג זצ"ל אב"ד פישטבורג, שאמנם בבית דין של מעלה יושבים לדון צדיקים מאותו הדור, אך ידוע לנו שיש יוצאים מן הכלל, והוא הגאון הגדול רבי אריה לייב זצ"ל, שכתב בצוואתו והנוסח אף נדרט על מצבת קבורתו: "פה נטמן... בעל מחבר ספר גט מקושר ושאר ספרים אשר כבר נא' לדפוס ושאר ספרי כתיבת יד, כמבואר בהקדמת ספר 'נרנת השי"ר, ומי שישתדל בהסתפקו, יהיה לו המוחר למליץ אם יהיה לו זכות".

וכיון שהצדיק הבטיח להיות למליץ אם יהיה לו זכות, הוא פעל שבכל דור יורש וישוב הוא בבית דין של מעלה, כדי שיוכל להיות מליץ יורש בהסתמתו למקיימים את בקשתו].

ובענין חומרת דיבור אסור שעלול לחובל את המדבר על עבר פי פחת ר"ל, נביא מעשה שהובא ובענין חומרת דיבור אסור שעלול לחובל את המדבר על עבר פי פחת ר"ל, נביא מעשה שהובא ובענין חומרת דיבור אסור שעלול לחובל את המדבר על עבר פי פחת ר"ל, נביא מעשה שהובא

סיפר כדלהלן:

בישיבה לבעלי תשובה בה אני לומד, הודמו לנו

ללמוד על חגבים. מגיד השיעור סיפר שכאשר הגר"ח עסק בלימוד הלכות אלו, הגיע לפתע חוגג אל החלון שליצידי ישב ולמד, והגר"ח צפה בסמיני החוב, ועל פי מה שראה, כתב את ההלכות בספרו.

הבחור המשיך לספר, שכאשר שמע את הדברים יוצאים מפיהו מ'שלו, הגיב ואמר אני לא מאמין לספור זה...!

והנה, כאשר חזרתי לבתי, הודיעותי לגלות שהחזר שלי התמלא בחגבים! לא היה לך שום הסבר טבעי, כי בחדרי הבית האחרים לא היה ולו חוגג אחד, וגם ככל האור לא הסתובבו חגבים.

הנבתי מיד שהדבר בא אלי כעונש מן השמים, על שוללתי בכבודי של הגר"ח, ולכן באתי עתה לבקש ממנו מחילה, אמר הבחור בקול מלא חרדה.

הרבנית קנייבסקי סיפרה שבעלה הגר"ח שמע את הדיברים, חיץ בענוה מרובה, ואמר שכמוכן הוא מוחל. תנוכחים בחדר הדרשמו שענותנותו היא כה גדולה, עד שאין הוא מתייחס לך כלל.

לאחר מכן חזר הצעיר לביתו, ואז ארע הפלא השני, כל החגבים נעלמו כלא היו!

"זאת תהיה תורת המצורע ביום מחרתו והובא אל

הבחן" (יקרא י"ד, ב), ביאר הגאון החסיד רבי משה

וואלפסון שליט"א בספרו 'אמונת עתיד', דגנה

הנענים באים בעוון לשון הרע, ובזמן הזה אף שאין

דין נגעים - מ"מ בפנימיות יש גם כיום טומאת

מצורע, אשר מי שאינו שומר פיו ולשונו מרע -

הוא נטמא בצרעת אשר טומאתו חמורה

על אף השעיה המאוחרת עלה רבי יצחק לביתו,

חופש את הספר אבל לא מצא אותו.

הוא שב ואמר לרבי אהרן: איני מוצא את הספר

עונה, אקוה לאתר אותו מחר ואביא אותו לך.

הרב קוטלר נסער כולו והצהיר בלהט: איני יכול

להמתין עד הבוקר, אם לא תביא לי את הספר

עכשיו לא אוכל לישון כל הלילה, עשה נא

השתדלות בעבורי, בבקשה!!!

משראה רבי יצחק עד היכן הדברים מגיעים, שוב

חזר לביתו וביצע חיפוש מדוקדק ומצא את הספר

המבוקש.

משנתן לרבי אהרן את הספר, היה הוא מאושר.

הוא דפף בו וקרא קטע מסויים, נאנה אגדת

ווחה עמוקה, ואמר: הדיית את נפשי.

לפליאת בן שידו, הסביר את אשר קרה: יזמן מה

לפני שבאת לכאן, שוחחתי עם אי מי, ולאחר

השיחה עלה בליבי ספק שמא נשללתי חליה

באיסור לשון הרע, ובקשתי לברר את ההלכה

בענין, ולכן בקשתי ממך להביא לי את הספר

'חפץ חיים'. כשאמרת שתביא את הספר מחר, לא

ידעתי את נפשי מרוב צער - הכיצד אוכל לילך

לישון מתוך ספק שמא דיברתי לשון הרע על

יחדי מישראל...

"וואה הבחן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע"

(יקרא י"ד, ב), הביא הד"ק רבי מאיר חורוויץ זצ"ל

מוזיקוב בספרו 'אמרי עולם את הקניש'א הידועה

בשם מרן האריז"ל, דרוה ליה למימר: והנה נרפא

הצרוע מן נגע הצרעת, והאדם הצרוע נתפא

מצרעותו? ותרוץ הד"ק מוזיקוב קושיטו, דנראה

נשלח לו במחשבתו פגם הלוי - בכרי שיתגלגל על

ידו תקון לאחרים בתשובתו, כי ראיה הוא לשון דבנה, כמו שפרש"י ז"ל (בראשית י"ח ב) וזרא ויריז לקראתם, ואז והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע, פירוש שהנגע צרעת נתרפא על ידי הצדיק שנעשה גם כן קצת בבחינת מצורע - מוציא רע כנ"ל, על ידי מחשבתו אשר נשלח לו במחוקו, וזה מן הצרועי - היינו שעל ידי הצדיק שנעשה צרוע בכחשבתו בלבד - ונתרפא הצרעת מן הצרוע שעשה המעשה בפועל, ונתקן על ידו.

"זאת תהיה תורת המצורע ביום מחרתו והובא אל הכהן" (ויקרא י"ה, ב). איתא במדרש (קראי רבה ט"ז, ב) הוא זה דכתיב (תהלים ל"ד, י"ט) **"מי האיש החפץ חיים, מנעשה ברוכל אחד שהיה מחזיר בעירות שהיו סמוכות לצפורי, והיה מכריז ואומר מאן בעי למוכן סם חיים וכו', אמר רבי ינאי כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעני מי האיש החפץ חיים,**

לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם זאת תהיה תורת המצורע - תורת מוציא שם רע. הקשה הרה"ק מהרי"א אבד"ק אוסטרובווי זצ"ל, למה הראה הרוכל רק הפסוק מי האיש החפץ חיים, הלא העיקר הוא הסיפא של הפסוק נצור לשונך מרע? תירוץ, כי המונח ביה שהרוכל הראה דרך בעבודת השי"ת בלשונך מאן בעי חיי, היינו שהיה לו רצון לעבוד את השי"ת, לזה הראה לו מי האיש החפץ חיים, מי הוא שיש לו רצון - הוא גם כן נחשב לעובד השי"ת, ועל זה מסיים רבי ינאי דלא הייתי יודע היכן הוא פשוט עד שבא רוכל זה והודיעני מי האיש החפץ חיים - שהודיע כמה

גדול כח הרצון לעבודת השי"ת, שחשב בזה לעובדו כמו שאמר היהודי הקדוש ז"ע שלא דוקא רצון שיהיה לו, אלא אפילו מי שיש לו רק רצון שיהיה לו רצון, אפילו מי עשירים פנים רצון - גם כן נקרא בשם עובד השם.

"זאת תהיה תורת המצורע ביום מחרתו והובא אל הכהן" (ויקרא י"ה, ב). הרה"ק רבי משה מרדכי מלעילוב זצ"ל בספרו **ברכת משה ביאר**, שהכונה הוא הצדיק שמשפיע ומעיתור על קהל עדתו, ביום מחרתו - כשיש לו ליהודי עת שמחה או בשורה טובה, וחובא אל הכהן - עליו להגיע לצדיק ולבשר לו עליה. דנהא כאשר יש לו לאדם חולי או שום צער מאיזה שהיה דבר אשר לא טוב הוא רח"ל, הו"ל הוא אצל הצדיק שיבקש עליו רחמים, ולאחר שנושע כבר מצרתו וזה לישועה, יש בני אדם שאינם חוזרים לבשר לצדיק הבשורה הטובה.

וזהו ביום מחרתו - דיינו כאשר נושע האדם ממצרו וזהו כבר לרפואה וישועה, והובא אל הכהן - הכונה לצדיק שמתפלל בעדו, שצריך שיבוא לצדיק לבשר לו הבשורה הטובה. מספרים שפעם שלח אחד החסידים מכתב למוח האמרי אמות ז"ע בבקשה להפקד ברב י"שועה ורחמים על צרה אשר פקדה אותו, ובתשובה שהשיב לו מרן, כתב לו בסיום מכתבו את האותיות: **חחל"ל"י**, ולא הבין החסיד פשר הדבר. פנה לאחי הרבי - הרה"צ רבי משה בצלאל אלתר הי"ד ז"ע בבקשה להבין את כוונת מרן, השיב לו רבי משה בצלאל שאותיות אלו הם נוטריקון של

הפסוק בירמי'ו (ה, כ"ט): **"כמים המה להרע ולהטיב לא ידעו, וביאר לו את כוונת הרבי, שלעיתים מזכירים אצלו חסידים את עצמם לישועה ורחמים בעת צרתם, אבל לאחר שנושעו לא חוזרים ומבשרים לו...**

וכן מפורסם המעשה עם מרן **הפי מנחם ז"ע**, שפעם נכנס אליו חסיד אחד וביקש ברכה לרפואה עבור חולה מסוים, וברכו הרבי. למותר לציין שברכתו התקיימה במלואה, ואותו חולה - החלים והיה כאחד האדם. לאחר תקופת מה, שב אותו חסיד ונכנס לרבי על ענין אחר, ולגמרי נשבת ממנו אותו החולה שהזכיר אצל הרבי. מיד בהכנסו שאלו הרבי: מה שלום החולה פלוגי בן פלוגית שהזכרתי אצלי? מזכירו אני בהפלתו בברכת רפאנו מידי יום ביומו. ופני החסיד חפז...

"זאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא י"ה, ב). פירש הגאון הגדול רבי משה בידעני זצ"ל בספרו **ראש משביר**: **"זאת תהיה תורת המצורע - שדבר לשון הרע, והתורה היא תקין ללשון הרע, כמו שאמרו ז"ל, וזה שנאמר זאת תהיה תורת המצורע. וצריך שישפיל גאוותו שהיא הסיבה לספור לשון הרע, כמו שאמרו ז"ל בשני התלעות ואזוב להשפיל גאוותו ולהשפילו ולהתעני, לא ילך הכהן אצלו רק יאמרו לו: הכהן קורא אותך, והובא אל הכהן עד מקום שיוכל לבא, ואחר שהוא שם מצטמק ורע. ויצא הכהן על דרך עששה אלישע לנעמן שיבא אצלו, וכשבא לא יצא אליו אלא שלח לו שלח להשפיל גאוותו, וזה כיוונה התורה להכניע המצורע לתקון נפשו.**

הוסיף הרב החיד"א זצ"ל בספרו **חומת אבן** והביא רמז לדבריו, כי תנבת **והובא** אותה ואתו, רמז למה שכתב **הרמב"ם** ז"ל (הלכות תשובה, פ"ו) דבעל תשובה - מקודם היה שאני ומרחק מה, ואחרי שובו הוא אהוב וחביב, וזה רמז הכתוב פה ביום מחרתו **והובא אל הכהן** כלומר כששב בתשובה, אז מלבד התורה - ואהוב - הוא אהוב לפני ה' כמו הכהן, כי חפץ כשישב נעשה אהוב למקום כמדובר.

"זאת תהיה תורת המצורע" (ויקרא י"ה, ב). הגאון הרב אהרן סולובייצ'יק זצ"ל בספרו **פרח משה אהרן** סיפר, שכאשר סיים מרן **הפני חיים זצ"ל** לכתוב את ספרו **חפני חיים**, הוא נסע להגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל כדי לקבל את ברכתו והסכמתו לספרו. רבי ישראל סלנטר אמר שאינו יכול לתת הסכמה אם אינו מעיין בכל הספר מתחילתו ועד סופו, ואכן נותן הספר בביתו, ולמחר מספר ימים חזר המחבר ושאל האם ניתנת לו ההסכמה? השיב רבי ישראל סלנטר שהוא עבר על כל הספר בעיון רב והכל שם דברי אמת חין מרוב אהר, שאינו מסכים עמו. בכלל ד' (פס"ה ט"ז), כתבתם שמי שדיבר לשון הרע על חבירו וחבירו אינו יודע מזה, צריך המדבר לגלות לו מה שדיבר עליו שלא דיון, ולבקש ממנו מחילה. ואמר רבי ישראל סלנטר שכדי שהוא יתן הסכמתו לספר, יש להשמיט דין זה שלדעתו אינו נכון.

מנגד טען החפץ חיים שהוא לא חידש דבר, אלא ציטט את דברי רבינו יונה בשיערי תשובה (ר"ח). השיבו רבי ישראל סלנטר שהוא מכיר את השיערי תשובה, אך כוונת רבינו יונה הינה רק באופן

שהתפגע יודע שדבריו עליו לשון הרע, אלא שאינו חלקות לשון מדברית גדולות. (ההלים י"ב ד.) אלא מאי תקנתה שלא יבוא לידי לשון הרע, אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה, ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו, ואיתא שם ג' כ' דתנעמיס באים על לשון הרע, ולפי"י מובן בפשיטות דברי המדרש: זאת תהיה תורת המצורע, היינו התורה שהיא רפואה שלא יהיה מצורע, כראיתא במדרש שוחר טוב י"א נמן הקב"ה את התורה אלא שלא לדבר לשון הרע ודברים בטלים, וא"כ לימוד התורה היא עצה שלא לביא לידי לשון הרע וזה רפואה לנעמיס שלא יבוא עליו, אמנם הרשע שכבר דבר לשון הרע, אם ירצה אח"כ ללמוד תורה להרפא מצרעתו - לא יועיל, שכבר כרתו דוד ברוח"ק יצרת ה' כל שפתי חלקות, וזה שמסיים המדרש וירשע אמר אלקים - היינו לירשע שכבר דיבר לשון הרע ויש לו צרעת וירצה כעת ללמוד כדי להשיג רפואה, או אמר אלקים מה לך לספר חוקי - כי לא יועיל ולא יצלה.

וירועים דברי החובת הלכות (שער הנעמה פ"ק ט') שהמדבר לשון הרע על חברו, נטלים את לימוד התורה שלו ואת מצותיו, ונותנים אותם לחבירו שעליו דיבר, ואילו עונותיו של חבירו נקפות לחובתו.

ובספר 'ארחות צדיקים' (שער הנעמה) כתב שאחד מן החסידים - סיפור עליו לשון הרע, וכשנודע לחסיד על כך, שלח חרוץ לאותו אחד שסיפר עליו, וכתב לו: אתה שלחת לי חרוץ מוזכותי, ואני גמולתיך בדורון זה ששלחתי לך. כי ליום הדין מראין לו לאדם מצוות שלא עשה, ויאמר: הלא לא עשיתי כרתו דוד ברוח"ק, שנאמר: יצרת ה' כל שפתי

אלו המצוות, ונטלו אותן מן ומסוים לך, וכן לרשעים מראים עביות שלא עשו, וכשיאמרו: הלא לא עשית זאת? ישיבו להם: אלו העבירות עשו אותם שדבריתם עליהם לשון הרע, ונטלו אותן מהם ומסרום לכם.

ומן החפץ חיים זצ"ל מצא יסוד לכך מהפסוק (קמח"ה ט') 'אל תתן את פיר לחטאי את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא, מה שמייחסים לך עון פלוני שמעולם לא חטאת בו, כי למה יקצוף האלוקים על קולך'. דייניו שעוין זה נוקף לחובתך בגלל קולך, שבו דיברת על אותו האדם לשון הרע ומשום כך העבירו עונותיו אליך, ומאייד ויחבל את מעשה ידך (שם) - נטלו את מנעמי ידך הטובים הלא הן התורה והמצוות שלמדת וקיימות, וקפוסם לזכותו של האדם שעליו דיברת.

והאון רבי אריה צבי פרימר זצ"ל אבי"ד קוויאליוב בספרו 'אין צבי ביאר לפי את הפסוק שלפנינו, לאמר: רק יבום טהורתי - על ידי תשובה מותרים לו את התורה שלמה, אבל לפני ששב בתשובה שלימה לא היתה זו תורתו, כי נלקחה ממנו בעונו. וזו כונת הפסוק: זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו - ביום זה זוכה הוא מחדש בתורתו, והיא חוזרת להיות שלו.

'והוא אל הכהן... ויצא הכהן' (ויקרא י"ד ב-ג), האון הגדול הרב משה פיינשטיין זצ"ל בספרו 'דרש משה דייק, דמיד אחר שכתב והוא אל הכהן, כתב בפסוק שלאחריו ויצא הכהן, והכוונה על דרך המוסר - שכשהאדם חוטא ושב בתשובה מוחין לשלוש מדות - הוא לטובתו, לפי שכל זמן

שישב בין בני ישראל נחשב כעברין וחומא לעומת שאר היהודים עובדי ה', כמו שאמרה האשה הצרפתית לאלהו הנביא (מלכים א י"ז, י"ח) 'באת אלי להוכיח את עוני, ופירש רש"י: 'עד שלא באת אלי היו שוקלין מעשי ומעשה עירי, והייתי ראויה לנס, משבאת לכאן לא נחשבתי לללוים ואין ציקתי ניכרתי, משמע שכל זמן ששוקלים את האדם לפי הפחוחים ממנו - הוא יוצא ונא, אבל כשמודדים מעשיו לפי מעשי הצדיקים - עלול לצאת חי"ב. כן לגבי המצורע, שכל זמן ששהה בין בני ישראל הצדיקים לומדי תורה ושפלי רוח, בעוד שהוא נודע בנסות רוחו הדיבורי לשון הרע בנותם של צדיקים, היה דינו חמור מאד, כמו שנאמר (תהלים י"ג, ד) "כרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות, ואף לא היו מניחים רשע כמותו לחיות בעולם, לכן ציחה הש"ת ברוב רחמיו להוציא חוץ לשלש מחנות לבין הגוים, כדי שידונו אותו לעמת רשעות הגוים וכך יוכל לצאת זכאי ולזכות לטהרה.

והוסף, דידוע על הרה"ק בעל העשרת צבי מוידעיטשוב זצ"ל, ישנא מאד את הרופאים, ופעם הגיע רופא אחד ששנה ופירש, להתגורר בעיר זידיטשוב, אלא שהיהודים נמנעו מלבוא אליו בפקודת הרבי מוידעיטשוב, ובאותה תקופה נפל הרבי למשכב ולהשתממות משמשו ציוה שיקראו אליו את הרופא שהגיע לעיר.

כשולכו לקראו לו - למרות הפליאה הגדולה, מיהר הרופא להגיע בהרגשת נצחון והתנשאות, שגם הרבי מודה וקורא לו כשהוא אינו חש בטוב. כשנכנס הרופא לבית ישב הרבי ועסק בתורה בלי

המחלה הדיינו נפא הצורע מננע הצרעת, ולא שהמחלה נתרפאה מן החולה? והביא ששמע מחמיו הרבי ר' משה הלוי כהן זצ"ל בשם מו"ח הבית ישראל זי"ע, שאיש ישראלי אין נחפש בו הננע בפנימיותו, כי החטא אינו דבוק בעצמותו אלא בחיצוניותו. על כן לא נאמר נפא הצורע כי הוא עצמו מעולם לא לקה בעצם, ועל כן נאמר נפא ננע הצרעת - שרק המחלה שהתפשטה עליו - עזבה אותו ונתרפאה ממנו.

"עין ארו שני תולעת ואוב" (יקרא י"ד, ד), שאלו את מו"ח החידושי הרי"ם זי"ע, דבטירת המצורע צויתה התורה לקחת עין ארו ואוב ושני תולעת, ארו מובנת סיבת לקחתו - לכפר על גאות, אך אוב ושני תולעת - לשם מה, הלא הם מסמלים את העוונה והשפלות? והשיב הרבי: לפעמים יש צורך לכפר אף על עוונה, כשכא עני לאיש ומכששו טובה - עונה המבקש: מה אני בעיני הבריות ומה ערכי - כי אעשה טובות? אך לאחד מכן כשפוגע איש בכבודו - הריהו יורד לחייו... על עוונה כואת צריכים כפרה...

"שתי צפורים חיות" (יקרא י"ד, ט) מוכא בשם הרה"ק מוה"ר זי"ע אבד"ק פנלאו, שבעת שיעשה אספה כללית בלבובים כמה מאות גדולי ישראלי, בעת שרצו המתחדשים להרוס דת היהדות רח"ל, וצנע ככרכיא בקול להבת אש. והיה אז אצלו אחד מגדולי יצדיקי הדור שישב ושתן, אמר לו הרה"ק מבטלוא: הלא כתיב 'עת לחשות ועת לדברי ובעת הגיע העת לדבר' ולא לחשות, ולמה ששוקל בו, שצריך לעמוד באמצע שלא להכריע

לכאן ולכאן אפילו כחוט השערה, וזה רמזו בישיני תולעת שהביא עם הארז והאזוב. וסופר נכדו דהדיק רבי יהושע העשיל **ממאנסמרישני יצי'ל בספרו ילקוט יהושע** (פסוקין י"ג) **שמעתי מאבי אדמ"ו דהדיק רבי יצחק ויאל מקנסיקוזה נ"ע, שזקנו הרב מאפסא י"ע קבל מכתב מהגאון רבי עקיבא אייר יצי'ל, ובמכתבו הורה הגאון יצי'ל לתארו בשבחים רבים, וכיעו רשכבה"ג, ולקח זקנו הרב מאפסא י"ע את המכתב ונכנס לבית מדרשו, והתפאר לפני קהל הסידיו לאמר: ראו שהגאון רבי עקיבא אייר מכתב אותו רשכבה"ג, ויתמוו השומעים לראות התפעלות רב מהתפארותו, וכאשר הבין הוא יצי'ל השתוממות, פתח פיו בחכמה ואמר: אל תשתאו, כי עתה בבוא היצר הרע לפתנתני לעשות איזה דבר עברה, במכתב היה אנקר את עיני, האיש כמוני - רשכבה"ג, שאפילו גאון עצום כרבי עקיבא אייר מעיד עלי, היעבור עבירה כזאת?!** הלוא בושה וכלימה תכסה פני, ודפח"ח.

ע"ן ארז שני תולעת ואוב" (יקרא י"ד, ד), הגאון רבי חיים קנייבסקי יצי'ל בספרו שעמא דקרא, הביא פירוש רש"י: לפי שהנגעים באין על צונית הרוח, מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאותו כותולעת וכאזוב. והקשה מה צריך ב' דוגמאות כותולעת וכאזוב? ועוד דהו"ל להקדים האזוב, דאזוב גדול מדהתולעת (עיי' ביה י"ז). דשעור אוב" (פסוק), והו"ל למקטל לא זו אף זו? ותיקן דאמנם יתבאר הדבר על פי דברי הרמב"ם (הלכות עדות פ"א פ"ט) שכתב: הדרך הישרה היא מדה בעונת שכתב

וכאזוב, כי בעניות צריך לאחוז בקמה המדה מאוד מאד. **"על תנוך אוין המיטה" (יקרא י"ד, י"ג), ביאר הרב החיד"א בספרו מדבר קדמות, דתנתת דם ושמן על בתן ידו והגלו ותנוך אוין ויען ארז ואזוב כטהרת המצורע, הוא משום שיש חמשה מיני לשון הרע: א. דבכור פה לבד ולזה באים הצפורים המצפצפים. ב. שהולך בדגליו לדבר לשון הרע. כמו שאמר הכתוב: הולך רכיל, לכן נותן על בוקו הגלוי. ג. שמקבל לשון הרע על ידי שמיעת האזון, לכן נותן על תנוך אוינו. ד. רואה מספר לשון הרע ובידו למחות ואינו מוחה כאכנה, לכן נותן על בוקו ידו. ולפי שכל אלו - גורמים לשפית דמים, נותן דם. ה. לשון הרע על ידי שפת הלקות כדכתב רמב"ם דבריו משמן, ובגנעה יציקת שמן שאינו נשמוע. לכן נותן שמן. ומספר כטובת חבירו - שמתוך שבחו בא יגידו גנותו, לכן עץ ארז שמבניהו ומיהו - שמשפילו כאזוב.**

ועל דרך זו אפשר לרמוז, שכתב בעל השורים דכתב 'תורת הצרעת' - חמש פעמים, כנגד חמשה חומשי תורה, לומר שמספר לשון הרע כאילו עובר על חמשה חומשי תורה, ולפי מה שביארנו, אפשר דכתב חמש פעמים 'תורת הצרעת' כנגד חמשה מיני לשון הרע הנזכרים לעיל.

"ואם דל הוא ואין ידו משנת" (יקרא י"ד, כ"א), מובא בשם הרמ"ק רבי מנחם מענדיל מושיאו יצי'ל בעל 'שארית מנחם', שלכל אחד מישראל קצובה כל השפעתו וכל צרכיו המגיעים לו בעולם העליון, רק

שהוא צריך זכויות כדי לעלות במדרגות ולהגיע למקום שמשם הוא נוטל את כל המגיע לו. ודיה אם ידו משגת עד למעלה - כל זה הוא מוחמת שעולה במעלות ובמידות טובות. אבל כשאינו זוכה ח"ו - הוא אינו מגיע עד למעלה לקחת משם כלום. וזה שמרמזו הפסוק: **"ואם דל הוא - שהוא דל במעשים, זו הסיבה שאין ידו משגת, היינו שידינו הם קצרות מלעלות עד שם לקחת את המגיע לו.**

"ואם דל הוא ואין ידו משנת" (יקרא י"ד, כ"א), דנו בגמ' (יבמא כ"א) מי שהוא עשיר והביא קרבן עני - האם יוצא בדיעבד, אבל לגבי מצורע כולי עלמא מודי שאינו יוצא ידי חובתו. וביאר ה"ר יעקב ביהודה, דלפי שהנגעים באים על צרות העין (פרכי' ס"ט), ואם יביא המצורע לעשיר קרבן עני, הדי ויזכיר שהוא טרם נרפא ממהלכותו שהוא צרות העין, כי מראה בכך שהוא עדיין נשאר בקמצנותו, ועל כן לא יצא ידי חובתו.

"ואם דל הוא ואין ידו משנת" (יקרא י"ד, כ"א), יטענו אנשים: איך אפשר לדורש מאתנו עוד ועוד כסף, הרי באמת אין לנו. מסופר על בעל השבט מוסר, שהיה אדם עשיר, עד שבכיום אחד עלו ביתו וחתנתו כאש, והוא הפך לעני מודה, ובביתו לא היה מה לאכול. כמובן שהגאון קבל את הגזרות שניתחו

עליו - באותה גמורה, הצדיק עלי דין שמים, ואמר על הכל: "גם זו לטובה". בשבוע שלפני חג הפסח, פגש אותו עני ברחובת של עיר, החל למרר בכי, אמר שאין לו מה לאכול, ושאל את השבט

מוחל ואין שליטה להיער דרע ע"ז. ובהו יש לפרש

ועושה רק לקיים רצון אבינו שבשמים, ועי"ז הוי

לשם ייחוד הוא מוחל ונותן שכר המצווה להקב"ה

כל מצווה לשם ייחוד קוב"ה, ועי"ז אמורה זו לגבוה

עולמים. וזו העצה נתנו לנו הקדושים לומר קודם

כוחם וכוח כוחם. וזהו ידעה והדבור לחי

וכשאתר ילפיך אנתו חיובים וזה כבר אהזו אי לובה משה.

וכתפלל במחשבת עצמית במקל שאגת איי מוחלת התפלה, ואפילו

בסדר הקרבנות שלפני הורו היתה תפלתו כבר בהתלככות נראה.

שכר המצווה במתנה גמורה לחי עולמים ית"ש,

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

יבזה אין עור שום אחיזה להחצונים ונפצע מהם

היתרה אשתו מצניקה לו ומזהירה אותו שישח את

וגו? ותרין, שישם לא היה לו לומר כמעט כסודם;

ומיד נאה הנבואה - 'שמעו דבר ה' קציני סודם'

היה שם אמר הנביא ישעיהו 'כמעט כסודם היינו'

מלובלין זצ"ל, וזה עני מרובא וגם היו לו שלוש

מפניטשות זצ"ל היה תלמידו של החוזה הקדוש

לי בבית" (ויקרא י"ה, ל"ח), רה"ק רבי מרדכי

"ובא אשר לו הבית והגיד לבנו לאמור כנעני נראה

התחזק ולדעת שהכל לטובתנו.

חושך ועגמת נפש, אז הוא עיקר עבודת האמונה,

בלילות, כאשר המצב הוא בחינת 'לילה' שיש

בחסדי הבורא ב"ה. אבל העיקר הוא 'אמונתך

המצב מאיר בבחינת 'בוקר', אז נקל הדבר להכיר

בחינת 'להגיד במקר חסדך' (תהלים צ"ב, ב), שכאשר

שהכל לטובה, וכאשר יש חסד נגלה, אז הוא

להאמין שבסופו של דבר יתגלה האוצר ותודוע

שלעת עתה אין מבינים הטוב הגנוז בה, צריך

שהיה מולו לטובה. וכן הוא בכל צרה שאע"פ

נפש גרידא, ורק אחר שמיצאו האוצרות, תודועו

ידועים הטוב הגנוז בה, רק השבו שיש בו עגמת

המה קודם שמיצאו את האוצרות, הרי לא היו

כדי שיוכל לקבל הטוב ההוא.

דבר טוב צריך שיוקדם איזה תעוררת של ענמי".

(שבת קל"א) 'לכא כתובה דלא רמו בה תיעוא, שלכל

איהו צער ועגמת נפש כל דהו, ובעני שאמרו רז"ל

שיבא איזה טוב אל האדם אם לא יקדם אל זה -

וכלמה יעמו פניו מוחם. ולכן אי אפשר בעוה"ז

עבודתו מעורבת עם כל מיני פסולת, הלא נושא

אנן אבתריהו יתמי דיתמי אוזבי קוד שלכל

מזכבם המרובא לפני הרבי, יבקש ממנו עצה

וברכה. אבל הוא בכל פעם כשהיה בא אצל הרבי

היה שוכח למורי ממזבחו, ולא דיבר עם הרבי על

אודות זה כלל.

פעם אחת נמלכה אשתו ונסעה גם היא ללובלין

אחרי בעלה בלא להגיד לו מקודם שהיא נוסעת.

כשבה ללובליה וראה את אשתו וזו הוכרה כבר

לשכמים, הוא אמרין החם (ויפא י"א), דבאית בה

בית דירה לחון מטמא בנגעים. וקשה, וכי עדיף

דירתו של החון דקרינן ביה יבא אשר לו הבית,

ליושב בדירתו בירושלים - דלא קרינן ביה ארץ

אחותכם? וצ"ע.

"ופתתי ננע צרעת בבית ארץ אחותכם" (ויקרא י"ה,

ל"ח). כתב בתמוז יונתן בן עוזיאל: 'ארום תיעלון

מה שנאמר בתהילים (מ"ב, ב) 'רחש לבי דבר טוב'

- ואני ירא מהם"א שלא יגלונו, אומר אני מעשי

למלך" - ואין הם פורשים ואין להם שליטה.

"כי תבוא אל ארץ כנען ומו נתתי ננע צרעת בבית

ארץ אחותכם" (ויקרא י"ה, ל"ח), פירש רש"י: 'בשורה

היא להם, שעי"ז ננעו כתיב מוציא את המטמנות

שהטמינו האמוריים. רה"ק רבי יצחק אייזיק

זצ"ל מוושקא בכפרו נחל יצחק הקשה, דלכאורה יפלא הדבר - אם הקב"ה רוצה להנחיל

את ישראל את אוצרות הגוים, מדוע יבא הדבר

בצורה של טומאת בתים ועגמת נפש מרובה של

פניו ונתצת הבית? ותרין, דהלימוד מזה הוא

שבעולם הזה כשהאדם צריך לקבל אוצרות של

טובה מוכרת שיוקדם אל זה קצת עגמת נפש

ויסורים, כי האדם כעבודת בורא גם כן א"א לו

לעשות הכל בשלמות, ובע"כ מוערב בעבודתו

כמה חסרונות, שהרי האדם נברא מורכב מחומר

וצורה, וכל אחד מהם מושך אל צד אחר, ולכן אי

אפשר שיהיו כל פעולותיו בעבודת קונו בשלמות

גמורה. וכל הצדיקים היו תמיד סבורים על עצמם

שכל העבודות שלהם מלאים חסרונות.

(ספר דבתי על אגון דהר"ק רבי מאיר מקרקעטעף י"ע, שידוע שהיה

מתפלל במחשבת עצמית במקל שאגת איי מוחלת התפלה, ואפילו

בסדר הקרבנות שלפני הורו היתה תפלתו כבר בהתלככות נראה.

וכשאתר ילפיך אנתו חיובים וזה כבר אהזו אי לובה משה.

ופעם אחת אמר הרה"ק הג"ל לבנו דהר"ק רבי איתמר י"ע: אני

מתאמץ בתפילתי בכל מחותי (אך ריזים מיר אוים די קישקעס ביים

דאווענען). ויתכן שאיר שיתירי פשוט שפתפיר בקרן זוית - תפלתו

השובה יותר בשמים, וכשסיפ"א זאת רבינו פתין בכני גהול).

משא"כ כאן שהתורה צותה שיבוא אל הכהן ויגיד
 לכהן משוה, ובהכרח צריך לומר 'נגע נראה לי'.
 ועוד פירש האמרי אבות ז"ל, ע' הא דכתיב 'נגע'
 לפי מה שא"י ברש"י ז"ל 'בשורה הוא להם
 שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמיון אמורים
 מטמיונות וכו' ע"ש, ולכן זה באמת רק נגע, כי
 הכוונה לא על נגע ממש, רק למצוא ע"י 'האוצרות'.
"נגע נראה לי בבית" (ויקרא י"ד, ל"ח) איתא ביבעל
 השורים: מסורה 'מרחוק ה' נראה לי'. ביאר תנאון
 החסיד הרב שאול משה זילברמן זצ"ל בספרו
'פרס שאול', דנראה עפ"י מה דאיתא 'על ז'
 דברים נגעים באים וכו', ומבואר שכל ענין הנגע
 הוא רק בשביל חטא, ע"י שנעשה רחוק מהשם,
 וזה פירושו - **נגע נראה לי** - זה ע"י שמרחוק ה'
 נראה לי.
 ועוד פירש בדרך אחרת עפ"י דברי חזו"ק ז"ר
 את המקום מרחוק - דהוה היה נסיון לאברתם
 אבעי ע"ה, שגם לפי רוב צדקותיו ואף כשהלך
 לעשות רצון השי"ת לשחוט את בנו יחידו, עכ"ז
 נחשב בעיניו כאילו המקום - היינו השי"ת - רחוק
 ממנו, ע"ש. מבואר על פי זה שממחודות השלימות
 שלא לחשוב עצמו כקורב להשי"ת, אלא כאילו
 הוא רחוק עוד.
 והנה דרשו ז"ל 'נגע נראה לי' - אף שהוא ת"ח
 וידע לראות הנגע, אעפ"י 'אמר **נגע נראה לי**',
 וכמו כן יש לרמוז דגם ת"ח יאמר 'מרחוק ה' נראה
 לי' - היינו שיחזיק עצמו כאילו הוא מרחוק.
"נגע נראה לי בבית" (ויקרא י"ד, ל"ח) בספר

זמן שלא נטק לו הכהן - לאו נגע הוא, ואך יאמר

נגע נראה לי בבית בעוד שאין זה נגע ודאי.
 אבל בקרבן אהרן העיר עליו, שאין זה חובר
 שקרים, מפני שבכל אופן נקרא כהן זה בשם
 'נגע', רק שאי אפשר לידע אם הוא טהור או טמא
 - עד שיבוא הכהן.
ובתוספות ז"ם טוב' (נגעים פי"ב מ"ה) מיישב הערת
 בעל 'קרבן אהרן', שכשיאמר נגע - המכוון ממנו
 מה שקוראין נגע - והיינו נגע טמא, ומכיון שעדיין
 אינו טמא הרי זה כדובר שקרים, ומדיליה נותן
 טעם - דלהכי הקפידה התורה מלומר נגע, כדי
 שלא לפתח פיו לשטון, כי הרי אפשר שיחזור
 ויכהה טרם בוא הכהן.
 והנה בתוספות ז"ר ש"ו שם מסתפק - אם דין זה
 שלא יאמר נגע על צרעתו עד ראית הכהן, שייך
 בכל מיני הנגעים או רק בנגעי בתים, ומעלה סברא
 שלפי הטעמים לדין זה נראה, שנאמר על כל מיני
 הנגעים.
ובתוספות אנשי שם למשניות, ובחידושי מהרי"ח
 במשנה שם כתבו, שלאורה לא שייך דין זה רק
 בנגעי בתים, כי נגע גופו ונגעי בתים הוא יכול
 להביא את הנגע אל הכהן ולהראות לו, ואינו צריך
 להגות בפני ולומר שיש לו נגע, אבל בנגעי בתים
 שהוא נצרך להביא את הכהן אל ביתו שם הוא
 מוכרח לומר מה שנראה לו בבית, ולכן נאמר הדין
 רק בנגעי בתים.
ובבבאור 'באר בשדה' על פרש"י כתב, שהטעם
 למה נאמר דין זה רק אצל נגע בתים - היות ואם
 יאמר בפני שיש לו נגע בבית, יכול לגרם הקלה
 בכך שאנשים ישמעו שיש לו נגע בבית ולא ידעו
 שאין זה נגע טמא שלא ראה הכהן עדיין, וכשיראו
 ח"ו דברים קל וחומר, אם על הדומם הזוהרה

אחר כך שהכלים בבית אינם מפונים, יחשבו
 שבת המנוגע אינו מטמא.
 והוסף תנאון החסיד רבי חיים שאול קאופמן
 זצ"ל בספר 'משחת שמן', דבכמה ספרי אחרונים
 (בית פתחם, לקיפי יהודה, קה"ת ציון, ופרס הצב) ראה הטעם
 למה לא נאמר דין זה רק בנגעי בתים? כיון שאמרו
 חז"ל (רש"י פסוק ל"ח), שנגע הבתים בשורה טובה
 היא לישראל, כשהנגעים באים עליהם לפי
 שהטמיון אמורים מטמיונות של זהב בקירות
 בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל
 ידי הנגע - נותן הבית ומוצאן, ואם כן נמצא
 שלפעמים הנגע הזה הוא טובה גדולה עבורו, ואין
 זה מן הנמיום לקרוא לטובה מן השמים בשם נגע
 - שמשמעותו לשון עונש וכוונן.
**"וכא אשר לו הבית והוא לבתו לאמר נגע נראה לי
 בבית"** (ויקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: 'אפילו תלמיד
 חכם שיודע שהוא נגע ודאי, לא יפסק בירו לומר
 נגע נראה לי אלא כנגע נראה לי'. ביאר חזו"ק רבי
ישראל גרוסמן זצ"ל ראש ישיבת פניסק קרלין
 בספרו **לב ישראל**, דיש ללמוד מכאן את מידת
 הזירות בדיבור שלא להוציא דבר גנאי אפילו על
 הדומם, שהרי הכתוב מדבר גם אם בעל הבית הוא
 תלמיד חכם גדול ובין היטב בכל המלות נגעים,
 ולפי דעתו ומראה עיניו הנגע בבית הוא נגע טמא -
 אעפ"י כיון שהתורה נתנה את הרושית לקבוע על
 נגע רק לכהן לבר ואין לבעל הבית שום סמכות
 להחליט ולקבוע, צריך הוא להיזהר בדיבור ולומר
'נגע נראה לי בבית'.
 והלא דברים קל וחומר, אם על הדומם הזוהרה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

זאי' בספרו יתוספת ברכה, הדמפרשים חקרו

לעית מעם לזה, ועיין יתוספת יום טוב. ופירש

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

זאי' בספרו יתוספת ברכה, הדמפרשים חקרו

לעית מעם לזה, ועיין יתוספת יום טוב. ופירש

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

זאי' בספרו יתוספת ברכה, הדמפרשים חקרו

לעית מעם לזה, ועיין יתוספת יום טוב. ופירש

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

זאי' בספרו יתוספת ברכה, הדמפרשים חקרו

לעית מעם לזה, ועיין יתוספת יום טוב. ופירש

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

זאי' בספרו יתוספת ברכה, הדמפרשים חקרו

לעית מעם לזה, ועיין יתוספת יום טוב. ופירש

ברוך אפשר, הדמעים הוא משום דאם יאמר נגע,

הוי הוא מחליט שאמנם נגע ראי הוא, ובאמת זה

דרוש לבקן להחליט, יען שיש נגעים שרק נראים

אין אחותכם בשורה היא להם שתנגעים באים

כמי'ש רשי"י על הפסוק ונתתי נגע צרעת בבית

יש ותקב"ה מביא נגעים על הבית למטבת האדם,

כלל על האדם כעושה על תסאיו. אמנם לפעמים

ופירש, דהנה הנגעים - נגעי בני אדם - באים בדרך

מרחוק ה' נראה לי, והדברים צריכים ביאור.

המורים כתב: נראה לי כי במסורה, כעושה נראה לי

חיים מקלוינברג זצ"ל דצריך ביאור למה ובבעל

נגע נראה לי, אלא כעושה נראה לי. הקשה השפע

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

בבית" (יקרא י"ד, ל"ח), פירש רש"י: אפילו תלמיד

הכנס שידוע שהוא נגע, לא יפסק דבר ברור לומר

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

כמורה הלכה בפני רבו, ועל זה בא עונש גדול (עיין

הוא הבעל הבית - יאמר נגע בהחלט, הרי הוא

כנגע, ובאמת אינם נגע, והבית מומחה בזה, ואם

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

עיתונות

ובזה יתבאר מה שאמרו בתורת כהנים, שהבית

וגיד לו לבעל הבית הזה דברי כבושין ויאמרי בני,

דע שננגעים באים על לשון הרע. רבי שמעון בן

אלעזר אומר: אף על גב דמית הרוח, ע"כ, ולא תבאר

למה תפסו רק שתי אלו הסיבות שבעבורן באים

נגעים, בעוד שבגמרא (ערוך ט"ז) חשיב שבעה

דברים שעליהם באים נגעים, ומה ראו לפרט רק

שני אלו? אך הנה אמרו שם בגמרא (פ"ג) תניא

אמר רבי אלעזר בן פרטא: בא וראה כמה גדול

כחה של לשה"ק, מנלך? ממחללים, ומה המרגלים

שהוציאו שם רע על עצמם ואבנים כד, [כלומר כך

נעושה]. המוציא שם רע על חבריו - על אחת כמה

וכמה: ומבואר מזה דיש איסור לשה"ק על עצים

ואבנים.

וזהו שאמרו שהבית יגיד לו לבעל הבית הזה דברי

כבושין - שננגעים באים על לשה"ק, ואם יאמר נגע

נראה לי בבית - כלומר נגע ראי, הרי זה מעין

לשה"ק שאסור לומר גם על עצים ואבנים, כלומר,

גם על בית, ולכן יאמר רק כנגעי, שבה אינו

מחליט הדבר.

ורבי שמעון בן אלעזר מוסף, דעל כן לא יאמר

נגע - בהחלט, משום דזה צריך הבקן להחליט

כמי"ש, ובאמרו הוא - הרי הוא כמורה הלכה בפני

רבו, וזה הוא מעין גסות הרוח שעל זה נגעים באים,

ולכן לא נחשבו יתר הסבות שבכללן באים נגעים,

ושיזכר אותן הבקן, משום דאין להן שייכות לנגעי

פירשת מצורע - שבת הגדול תשפ"ד

עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקורות בתיהם כל מי שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן, ולכן אפילו כשהכחן רואה בבירה נגע לפניו לא יישפוט רק לפי מראה עיניו - לומר נגע נראה לי, אלא כנגע, כי שמא אין זה נגע רגיל רק סימון לכעל הבית שיתון את הקיר וימצא שם עושר שמור לבעליו. וי"ש המסורה 'ובא אשר לו הבית והגיד לכתן לאמר כנגע נראה לי' - שלמרות שבהשקפה ראשונה נראה שזה נגע אבל יתכן שהוא רק בבחינת 'מרחוק ה' נראה לי', שאעפ"י שהוא מרחוק מ"מ הוא בבחינת הוי"ה שהוא רחמים גמורים, ובתוך מראה הנגעים הזה טובא נגז' בנורה.

"וצוה הכהן ופנו את הבית וגו'" (ויקרא י"ד, ל"ט). ביאר הגאון הגדול רבי יחזקאל אייבשיץ זצ"ל בספרו 'תפארת יהונתן', דהרי הנגעים הבאים על הגול מניע בבית, וזה מדייק 'ובא אשר לו הבית', ולכן יצוה הכהן ופנו, דצריך לפנות לחוץ את כל הבית, ואז תוכל הנגיבה אשר גיבת העני בביתו, כי כל כליו יהיו בחוץ וכל הרואה מכירם למי המה, ולכן אמרו חז"ל כי כזה אשר מוצאים לחוץ לכל יטמאו, הורתה לה התורה לחוס אפילו על כלי חוס שצריך שירבה באם טמאו, והיינו כאמרום שעיקב אבינו חור על פחים קטנים, היות שצדיקים אין פושטים ידים בגול. אבל הפושט ידו בגול - אינו חס על דברים פחותים כאלו, והורתה לנו התורה כי טוב לו לכל יגזול ויחוס אפילו על דברים פחותים.

שאמר גם כן 'זאת התורה מועילה' לנגע צרעת? מקוה מים? והנה תראה גודל חכמת חז"ל ורוחב וכו', שמרפאת לכל בשרו על ידי שמנפרת על כל עונותיו, וממילא נרפאו כל הנגעים והחלאים ר"ל.

"ורחץ במים את כל בשרו" (ויקרא ט"ו, ט"ז), ודרשו חז"ל במים - במי מקוה (פסחים ק"ט), ופירש רש"י (הגהה י"א) 'במים' נקודתו בפתח, משמע מים המיוחדים, לאפקי מים שאובין. וביאר המלבי"ם בפירושו 'התורה והמצוה' דפירש 'המיוחדין' - הידועים, כמש"כ 'אך מעין וכו' מקוה מים' ולא דרשו מאומה. רק פה מצאו שתחת מלת שמשם דרשו מה מעין בידי שמים וכו', ומיושבת קושית תוס' בחגיגה (שם) שהקשה דהא מים שאובין לאו מרפא נפקא, אלא מאך מעין וכו' ומוכרח שניקוד הפתח להורות על הידיעה.

***

עניני שבת הגדול

שואלין ודורשיין -

שואלין ודורשיין בהלכות הפסח קודם לפסח שלוששים יום, לבין הגדת הרמ"א זמנהג לקנות חוטיין ולחלקן לעניים, ובאורו דסוגלת שלושים יום קודם הפסח הוא שאף אדם שאינו ראוי לקבוט את גודל הקדושה והטהרה הנשפעים בימים אלו, יכול לזכות לכל המדרגות ע"י ששואל ולוה את הארות ההג מחקב"ה.

אמנם לכאורה היה מקום לבעל דין לקטרג ולומר שאינו מן הדין לעשות לישראל חסד כזה, כי אונם זכאים וראויים לבק? לאות הסמך הרמ"א ענין נתנת מעות חטין לעניים, שכאשר יראה הקב"ה שישראל עושים חסד זה עם זה, עי"ז יזכו שאף הקב"ה יעשה חסד עמוס ויתן להם הארות מומים אלו בהשאלה...
***

האון החסיד רבי נתן געשטעטער זצ"ל בעל ילחודות נתן בדרשת שבת הגדול שנשא בשנת תשל"ו הביא הקושיה הנ"ל - מה שייפות דברי הרמ"א, לדינו של המחבר, ותרוץ בדרך מליצה: מעשה בגבר שנהג לקום בכל יום באשמורת הבוקר ללמוד כמה שעות ואחד כך היה גומר כל ספר תהלים, אולם קמצן גדול היה ולא נתן צדקה כפי יכולתו. פעם תבעוהו לפני הרב לדין, ושאלו הרב: הייתכן שאינך נתן צדקה?! השיבו הנביא: הרי על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. אני ב"ה עוסק בתורה ובעבודה, ונמצא שאני מחזיק בכוח את

שני העמודים שהעולם עומד עליהם, ובכן האם מחויב אני להחזיק בכוחות עצמי גם את העמוד השלישי של גמילות חסדים?! איך אפשר לבקש מאדם אחד שיעזים על עצמו עול כבד מזה? והשיבו הרב: אמת הדבר שאי אפשר להטיל על אדם אחד שיחזיק בכוחותיו את כל שלשת עמודי התולם, אולם הקב"ה חלק לכל איש מישראל עמוד אחד שעליו להחזיק בו ביותר, וכיון שעבודך השפיע הקב"ה ממון רב - הרי זה סימן שרצונו של הקב"ה שאותה תעסקו בעמוד גמילות חסדים. אבל היות שנפשך חשקה רק לעסוק בתורה ובעבודה ואינך רוצה ליתן צדקה ולעסוק בגמילות חסדים, הכלל הנקוט בדיני הוא - בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, הקב"ה ימלא רצונך ותוכל לעסוק בתורה ובעבודה, אבל לזה הרי אין צורך בממון רב, ולכן ימסור את כל ממונך לאחרים הרוצים לעסוק בגמילות חסדים וצדקה...
וביאר הלהורות נתן, שמעשה זה רואים אנו שישנם בני אדם הטועים, וסבורים שלמוד התורה פוסטו אותם מחובת נתינת צדקה.
הנה בערב חג הפסח מוטל על כל אדם ללמוד הרבה, שהרי כתב המחבר ז"ל בשולחן ערוך שצריך לשאול בהלכות הפסח שלשים יום קודם החג, והרי הלכות חג הפסח מרובין הן ובהכרח שתמיד בלימודו, נמצא שבערב פסח יש לחוש ביותר שמאן דזו יבקש להפטר בשעה זו מן הצדקה, לכן מיד אחר שהשמיענו המחבר ששואלין בהלכות פסח - שהורה לנו שצריך ללמוד הלכות החג, והזרי הרמ"א ז"ל שהלימוד אינו פוסט מלידת צדקה, ואדרבה המנהג ליתן לפני הפסח

***

***

***

שבתות וכו', לברך וקראת 'שבת הגדול', וכו'.

***

שבת הגדול -

ביאר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוויטשאק זצ"ל בפסוקו ע"ה יצחק, 'שבת הגדול משפיעה את כל גדולתו של ישראל. וטעם לקריאת שבת זו בשם 'שבת הגדול', יען כי השבת קודש משפיע על ימות השבוע, ובשבוע זה זוכו לצאת ממ"ט שערי סומא לחיות לעם סגולה לה; והשפעת יציאת מצרים היתה כוללה כבר בשבת שקדמה לה (עיי' זוה"ק ח"ב פ"ח), לכן שבת זו נחשבת ל'שבת הגדול'.

ובאמת לא רק על שם העבר וקראת שבת זו 'שבת הגדול', כי הרי בכל שנה ושנה נפעל יציאת מצרים מחדש בכל אחד ואחד מישראל, ומה נמשך הכח לקבלת התורה. והשבת קודם הפסח משפיעה כל זאת.

***

שבת הגדול מקור השפע -

ביאר בתפארת שלמה, 'שבת שקודם פסח הוא מקור השפע לכל ימי השבוע הבא עליו לטובה, והוא כלי מחזיק ברכה. לכן מצינו בתורה דברי אלה מועדי ה' וכתוב תיכף ישית ימים תעשה מלאכה ובוים השבועי שבת, כי השבת הוא הכולל מכל המועדים, ולזה השבת שלפני הפסח נקרא 'שבת הגדול', לרמוז על כלי גדול - כי הוא המחזיק ברכה ושפע על ימים הבאים לטובה.

***

שבת הגדול - להביא נאולה לעולם -

כתב מו"ר השפת אמת ז"ע (שפ"ה תל"ח): 'אא"ו מו"ר אמר, כי בשבת הזה מתאספין כל יי שבתות השנה להביא נאולה, כמ"ש אילו משמורין כי

אמרי שמואל ♦ לא

***

שבתות וכו', לברך וקראת 'שבת הגדול', וכו'.

***

שבת הגדול -

ביאר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוויטשאק זצ"ל בפסוקו ע"ה יצחק, 'שבת הגדול משפיעה את כל גדולתו של ישראל. וטעם לקריאת שבת זו בשם 'שבת הגדול', יען כי השבת קודש משפיע על ימות השבוע, ובשבוע זה זוכו לצאת ממ"ט שערי סומא לחיות לעם סגולה לה; והשפעת יציאת מצרים היתה כוללה כבר בשבת שקדמה לה (עיי' זוה"ק ח"ב פ"ח), לכן שבת זו נחשבת ל'שבת הגדול'.

ובאמת לא רק על שם העבר וקראת שבת זו 'שבת הגדול', כי הרי בכל שנה ושנה נפעל יציאת מצרים מחדש בכל אחד ואחד מישראל, ומה נמשך הכח לקבלת התורה. והשבת קודם הפסח משפיעה כל זאת.

***

שבת הגדול מקור השפע -

ביאר בתפארת שלמה, 'שבת שקודם פסח הוא מקור השפע לכל ימי השבוע הבא עליו לטובה, והוא כלי מחזיק ברכה. לכן מצינו בתורה דברי אלה מועדי ה' וכתוב תיכף ישית ימים תעשה מלאכה ובוים השבועי שבת, כי השבת הוא הכולל מכל המועדים, ולזה השבת שלפני הפסח נקרא 'שבת הגדול', לרמוז על כלי גדול - כי הוא המחזיק ברכה ושפע על ימים הבאים לטובה.

***

שבת הגדול - להביא נאולה לעולם -

כתב מו"ר השפת אמת ז"ע (שפ"ה תל"ח): 'אא"ו מו"ר אמר, כי בשבת הזה מתאספין כל יי שבתות השנה להביא נאולה, כמ"ש אילו משמורין כי

אמרי שמואל ♦ לא

האומר¹ מסאדיגורא - האי דרשן היה דורש טוב לעמו ושיטתו נכונה, כי חכמינו ז"ל אמרו (ויפא פ"ג)⁽¹⁾ גדולה תשובה שזדונות נעשין לו כשגונות, ועוד אמרו: גדולה תשובה שזדונות נעשין לו ככיות; הא כיצד? כאן בתשובה מיראה - או נעשין לו כשגונות, ואילו בתשובה מאהבה - נעשין לו ככיות. והנה בימים הנוראים שהם ימי הדין והגבורה, האדם שב בהם מפני היראה כי יראה נמשכת ממידת הגבורה, ותשובתו אינה מועלת למחוק לגמרי את העבירה שעשה, אלא בסך הכל נעשין לו כשגונות, וע"כ הולכים אל הנגר לומר תשלך להראות כי גם השגונות צריכות כפרה, ועדיין יש לו מה לרוק למצולותים, לכן דרש אותו בעל דרשן על הגעלת מלים בשבת תשובה, כדי לזרז את העם שיעשו עכ"פ תשובה מיראה - שהיא כעין הגעלה, כי הגעלה היא ברותחין, ובחזרת ריאה מורה על זה, כי בדרך כלל כשהאדם מופחד ומרתמת ומעי - הוא הותח.

ואילו בשבת הגדול היה דורש על מעלת התשובה, שיעשוהו מתוך אהבה כדי שייחפכו הדינות לזכות. סיים ואמר בדרך צחות: לכן הולכים בניסן לשאוב מים שלנו, שניקח בחזרה את העבירות שזרקנו בחודש תשרי, כי כבר נעשה מהם זכיות...

***
 מיד היו נגאלין - מוכא בשם האמון רבי חיים קיייוויוריצי זצ"ל ואב"ד אנטווערפן שאמר בדרך צחות, דהנה מציעו שני כואמרי חז"ל בדברים המקרבים את הגאולה א. (שפת ק"ח)⁽²⁾ 'אלמלי שמרו בני ישראל שתי שבתות

מיד נגאלין. ב. (פגלה פ"ג) 'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, ואמר דבר קאי על שתי שבתות - היינו שבת הגדול ושבת שובה, שהרבנים דורשים בשבתות הללו, ואם היו הם מקיימים בשתי שבתות הללו את מאמר חז"ל האומר דבר בשם אומרו - מיד היו נגאלין...
 ***

שואלים ודורשין בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום, רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות (פסחים טו). הקשה ה"ק רבי צבי הירש מרימנאב זצ"ל בספרו: 'באת המים, הקשה דיש להבין כיון דשניהם מקרא אחד דרשו - דכתוב (בפגלה פ"ג) 'ועשו בני ישראל את הפסח כמועד, אם כן אמאי תפס התנא קמא הלשון 'יום, ור' שמעון בן גמליאל אומר הלשון 'שבתות, היה להם לשניהם לתפוס לשון אחד, או היה לו לתנא קמא לקצוב זמן הדרשה בשבתות או היה לו לרבי שמעון בן גמליאל לקצוב זמנה 'בימים? ותירץ

בהא הלשון: אני אפרש טעמו של התנא קמא וטעמו של ר' שמעון בן גמליאל, דהנה איתא במסכת אבות (פ"ו, מ"ח) 'המלכות נקנית בשלשים מעלות וכו', והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים, וצריך להבין אמאי נקט אצל מלכות - מעלות, ואצל התורה - דברים, הלא קודשא בריך הוא אורייתא וישראל חד הוא (וה"ק אחרי ע"ג)? אך פירוש הדברים הוא כך, הנה אנו רואין כשהמלך רוצה לנסוע מביתו וצריך להתאכסן בדרך אצל אחד מאנשיו, אזי טרם בואו - מפנים מקום אכסניה נאה ומבודדת למאוד, המצויירת בציורים נאים ויפים, ומעוטר באבנים טובות ודברים יקרים,

שידיה לכבוד המלכות. וכאשר נמדה מלאכתם אזי הקרובים למלכות יקדמו בואם לראות הכנת המקום לפני המלך, והגם שימצאו הידיה נמוה לפני המלכות, עכ"ז אמרו אמת הדבר שהאבסניא פה מאור, אך עכ"ז כלום חסר מבית המלך ולפי ערך כבוד המלכות אין זה נחשב לללום, ואזי ישתדלו לעשות עוד ציורים אשר יהיו יפים ביותר מבראשונה, וגוונם הובח יותר נאים ויכניסו דברים יותר יקרים מבתחילה, ואחר כך כאשר יראו עוד הפעם האבסניא מודודת כיותה מקדם קדמתא - יאמרו שלפני המלכות אין זה נחשב לללום, וישתדלו עוד להרבות כפייה ותפארתה ויעשו הכנה יתירה מבתחילה, וכל מה שיבואו למעלה יתירה וגדולה מבראשונה, יחזרו להגדיל במעלתה. וכן יעשו מדי יום ביומו בעת בואם לראות ידית המלכות.

הנה ידוע דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא (פסחים מ"ח), וזהו פירוש המשנה 'המלכות נקנית בשלשים מעלות - רצ"ל שצריך ליך ממדרגה למדרגה שלשים מעלות עד שגיע למדרגה העליונה - בחינת מלכות. נמצא לפי זה נוכל לומר דזהו כוננת התנא קמא - 'שואלין ודורשין בהלכות פסח שלשים יום קודם הפסח - רצ"ל יען כי בחג הפסח הקדוש הוא התגלות המלכות, שאז בא המלכות אליו, וצריך כל אחד מישראל לפנות מקום לכבוד המלכות, ולזה אמר שואלין ודורשין, היינו שכל אחד מישראל יישאל וידרוש מן חבריו בהלכות הפסח אך יוכל לבוא לבחינת מלכות, ואמר התנא קמא שלשים יום - צריך לעשות הכנה שלשים יום, כי המלכות

נקנית בשלשים מעלות, וזהו פירוש המשנה 'המלכות נקנית בשלשים מעלות - רצ"ל שצריך ליך ממדרגה למדרגה שלשים מעלות עד שגיע למדרגה העליונה - בחינת מלכות. נמצא לפי זה נוכל לומר דזהו כוננת התנא קמא - 'שואלין ודורשין בהלכות פסח שלשים יום קודם הפסח - רצ"ל יען כי בחג הפסח הקדוש הוא התגלות המלכות, שאז בא המלכות אליו, וצריך כל אחד מישראל לפנות מקום לכבוד המלכות, ולזה אמר שואלין ודורשין, היינו שכל אחד מישראל יישאל וידרוש מן חבריו בהלכות הפסח אך יוכל לבוא לבחינת מלכות, ואמר התנא קמא שלשים יום - צריך לעשות הכנה שלשים יום, כי המלכות

נקנית בשלשים מעלות, היינו שצריך לעלות בכל יום מעלה יתירה עד שגיע לבחינת מלכות, וצריך שלא יסח דעתו מהדביקות כל שלשים, ורק לעשות התפארות שגיע לבחינת מלכות. והנה התנא רבי שמעון בן גמליאל בשמעו דברי תנא קמא גמר אומר בלבבו - הלא בני עליה מועטים מהם ומועטים מהם האנשים אשר יוכלו לחנוך עוז במתנם לכל יסו דעתם מהעבודה והדביקות כל שלשים עדי גיעו לבחינת מלכות, ומה יעשו האנשים שאינם בעלי מוח ושכל, שיוכלו להיות במדרגה כזו להיות ביכולתם כל לעסוק בשום משא ומתן, אך יבואו המה לבחינת שלשים יום להיותם דבוק אך בהכנה הלז ולא ברחמינות לבבו ואמר - שתי שבתות די להכנה הזאת, והוכחתו ממאמרם ז"ל (שבת מ"ח) 'אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים, מזה מוכח כי די בהכנת שתי שבתות.

***
 רצ"ל רבי יחזקאל שרוא הלבישטאם זצ"ל משינאווא בספרו 'דברי יחזקאל' הביא סיבה לקריאת שבת זו 'שבת הגדול, דהנה שבת הוא את על מעשה בראשית כדכתיב (שפת ק"ח, ע"ג) 'ביני ובין בני ישראל את הוא לעולם כי שישת מיים עשה ה' את השמים ואת הארץ, ושמלכותו ית"ש בכל משלה. ובעת שייצאו ישראל ממצרים היה כעשור לחודש שבת, ולקחו להם כל אחד שה לפסחו וקשרו אותו כרעי המטה. ושאלו המצרים למה זאת לכם? והשיבו לשם פסח כמציאת ה' עלינו. והיו שנייהם קהות על ששוהטין

מבשר קרבן הפסח חיוב מיתה. על מרחק שבילי

מ"ו בניסן כבר יצאו מכלל בני נח.

אך עדיין לא באנו לביור השלם, ומן ההכרח לומר

שכבר נידונו לישוראים ימים מספר קודם לכן,

וזאת לאור החישוב כדלהלן: דהנה אף אם בשעת

הקרבן הקרבן כבר חשבו לישראל, אך הרי הרי זהו

מומרים לעבודה זרה - כידוע מהמדרש 'הללו

עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה', ומומר

***

לע"ז אסור בקרבן פסח.

אכן מצינו שאמר להם משה בציווי לקחת השה

לקרבן - 'בעשור לחודש משכו וקחו לכם' -

ודרשינן 'משכו ידכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן

של מצודה' (מפליהא, והוא בישי'). הרי לנו שאכן

הוצרכו להיטהר מגיללהם, כדי שיוכשרו לאמול

את הפסח.

ובכן מהי הדרך הנכונה לתקון השלם על עוון ע"ז?

***

כותב השי"ץ (אורח סי' תפ"ט) שבעצם ע"ז נמנית בין

החטאים שלגביהם תשובה לחוד אינה מספקת -

כדין תשובה תולה ומיתה ממרקה, אך למרות

זאת מצינו אפשרות נוספת אחת בחז"ל - 'כל

המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה

כדור אנוש - מוחלין לו, סוגלת השבת מצטרפת

לכוח התשובה למרק כליל. עתה יזבן להפליא, מה

שהוצרך משה להזכירם למשך ידיהם מע"ז - כבר

בלקחת השה לקרבן, שהרי העשור לחודש חל

או בשבת כדודע, והרי זקוקים הם לכוח השבת

שתצטרף לתשובתם כמרים יקריבו את הפסח.

סיכומם של דברים, שסוגלת השבת מועלת רק

לבן ישראל, וגוי השבות חיוב מיתה, כמו בן כוח

התשובה ניתן רק לישראל ולא לאומות העולם

(תחומא), א"כ שוב יש להסיק שבעשור לחודש

בעת לקחת הקרבן כבר יצאו מכלל בני נח, שאם

לא כן - היו מנועים מלאכול את הפסח בהיותם

מומרים לעבודה זרה, ולא היו מועילים התשובה

והשבת.

ועל פי הדברים הללו דברי המדרש דלעיל מבואר

גדול: **על נכון, 'אדם שעשה עבירה וחזר בתשובה' -**

***

גדול:

ומטהרתו מכל רבב, 'ולבך נקרא **שבת הגדול**' - כי

לזאת נתעלל ישראל באותה שבת ונכנסו לכלל גוי